

Utbildningsdepartementet

Förslag till ändrade regler för tillträde till högre utbildning

Inledning

Kvaliteten i den högre utbildningen är central för att Sverige skall kunna vara en konkurrenskraftig utbildningsnation i en globaliserad värld. För att kvaliteten skall kunna höjas är det viktigt att alla studenter som antas har goda förutsättningar att tillgodogöra sig och genomgå högskoleutbildning i snabb takt med godkända studieresultat, inte minst för att resurserna skall komma flera till del. Sett i ljuset av kraven på hög kvalitet och god effektivitet behöver behörighetskraven skärpas. På så sätt ökar sannolikheten att klara studierna väl och inom avsedd tid, vilket är till fördel för såväl den enskilde studenten som samhället. Utgångspunkten skall vara att kraven på behörighet skall vara likvärdiga oavsett om en sökande kommer från gymnasieskolan eller gymnasial vuxenutbildning eller har annan motsvarande utbildnings- eller yrkesbakgrund.

Dagens gymnasieskola bygger på att eleverna själva i viss utsträckning skall kunna välja vilka gymnasiekurser de vill läsa. Samtidigt har utformningen av tillträdesreglerna till högre utbildning varit sådan att det lönat sig för eleverna att välja gymnasiekurser som kräver mindre arbete framför sådana som kräver en högre arbetsinsats. På så sätt har chanserna att antas till önskad högskoleutbildning optimerats. Tillträdesreglerna skall ge tydliga signaler till elever i gymnasieskolan om att det skall löna sig att välja sådana ämnen och fördjupningskurser som ger en gedigen grund för högskolestudier och som är relevanta för att den sökande på ett gott sätt skall lyckas genomföra den sökta utbildningen. De som söker till högskolan direkt efter avslutad gymnasieutbildning skall inte missgynnas. Därför bör ålder inte ge fördelar vid tillträde till högre utbildning.

Allmänt

Regler för tillträde till högre utbildning regleras i huvudsak i 7 kap. högskoleförordningen (1993:100). Den 1 januari 2007 trädde nya regler för tillträde i kraft. Reglerna skall tillämpas inför antagningen till

höstterminen 2007. Kapitel 7 har också fått en ny struktur delvis som en följd av att den högre utbildningen delas in i tre nivåer: grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Reglerna för tillträde har i huvudsak ändrats i fråga om urval för utbildning på grundnivå. Vidare har regler för tillträde till avancerad nivå och forskarnivå förts in i kapitlet.

Grundläggande behörighet för sökande från gymnasieskolan och för sökande med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning

Förslag: Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå har den som

- fått slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan och fått lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i kärnkämnescurserna svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik, eller
- fått slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i kärnkämnescurserna svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

Nuvarande bestämmelser

För att bli antagen till högre utbildning krävs att sökanden uppfyller kraven på grundläggande behörighet och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven. Den grundläggande behörigheten är densamma för all högskoleutbildning och utgör den breda kopplingen mellan gymnasieskola och högskola. Grundläggande behörighet kan uppnås på olika sätt.

I dag har en sökande från gymnasieskolan grundläggande behörighet om vederbörande har fått slutbetyg från ett nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan och har lägst betyget Godkänt på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng (2 250) som krävs för ett fullständigt program (2 500).

En sökande med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning har grundläggande behörighet om vederbörande har fått slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng (2 115) som krävs för ett slutbetyg (2 350).

Skälen för förslaget

Dagens bestämmelser innebär att en sökande från gymnasieskolan kan ha betyget Icke godkänt i kurser som omfattar 250 gymnasiepoäng eller ha reducerat program motsvarande 250 gymnasiepoäng. Kärnkämnescurserna i svenska/svenska som andraspråk omfattar 200 gymnasiepoäng, kärnkämnescursen i engelska omfattar

100 gymnasiepoäng och kärnämneskursen i matematik omfattar 100 gymnasiepoäng. En elev kan således vara underkänd i något eller några av kärnämneskurserna i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik men ändå uppfylla kraven på grundläggande behörighet.

En ny studie (Icke godkänd i gymnasieskolan – godkänd i högskolan? Högskoleverket 2007:1 R) visar att en student som påbörjat en högskoleutbildning och som inte har godkända betyg i kärnämneskurserna svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik från gymnasieskolan avlägger färre högskolepoäng än de studenter som är godkända i nämnda ämnen. Även om dessa studenter är förhållandevis få till antalet innebär detta att studierna förlängs på grund av att studenten halkar efter i sina studier redan från början. Studenten har således inte fått en korrekt signal om vad som krävs för att studera i högskolan.

Till ett antal utbildningar krävs i dag enbart grundläggande behörighet för att antas. De flesta behöriga sökande antas utan urval. Mot denna bakgrund är det viktigt att inte tillåta för låga förkunskapskrav för tillträde till högre utbildning. Genom att ange relevanta krav kan sannolikheten för avhopp och studiemisslyckanden minskas och nya studenter kan få en bra inledning på sina högskolestudier.

Att genomgå högskoleutbildning är en krävande uppgift. Friheten att själv lägga upp sina studier är större än i gymnasieskolan. Det innebär att studenternas ansvar för kunskapsinhämtning är större. Det är därför viktigt att presumtiva studenter har tillräckliga och relevanta kunskaper och färdigheter för högskolestudier så att de kan tillgodogöra sig studierna och avsluta dem med en examen. I syfte att höja kvaliteten i den högre utbildningen, öka genomströmningen i högskolan och förebygga studiemisslyckanden bör behörighetskraven till högre utbildning skärpas. För att uppnå kraven på grundläggande behörighet skall en elev ha ett slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan och ha fått lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive betyget Godkänt i kärnämneskurserna svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. För att tas emot på ett nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan krävs lägst betyget Godkänt i dessa ämnen från grundskolan. Det är rimligt att motsvarande princip tillämpas vid tillträde till högre utbildning.

Goda kunskaper i kärnämneskurserna svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik är centrala för att en student skall kunna tillgodogöra sig högskoleutbildning. Högskoleutbildning förutsätter bl.a. att studenten på ett självständigt och aktivt sätt skall kunna tillgodogöra sig och förstå akademisk litteratur på såväl svenska som engelska och samtidigt omsätta kunskaperna i praktiskt eller teoretiskt handlande. Goda kunskaper i matematik har allmänt sett betydelse för

studenternas förmåga till problemlösning och logiskt tänkande. Kännedom om grundläggande matematiska begrepp är dessutom av vikt för att kunna tolka och förstå statistik, tabeller och diagram. Till flertalet högskoleutbildningar tillkommer även krav på särskild behörighet. En skärpning av kraven på den grundläggande behörigheten innebär att de särskilda behörighetskraven kan renodlas.

Motsvarande krav på lägst betyget Godkänt i kärnämneskurserna i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik för att uppnå grundläggande behörighet bör även ställas på sökande med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning.

Regeringen beslutade den 1 februari 2007 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till en framtida struktur för gymnasieskolans studievägar (dir. 2007:8). Utgångspunkten för uppdraget är att gymnasieskolan får tre huvudsakliga inriktningar: en studieförberedande, en yrkesförberedande och en lärlingsutbildning. Regeringen avser att i samband med kommande förändringar av gymnasieskolan tillförsäkra alla elever en garanterad möjlighet att läsa kurser som ger grundläggande behörighet till högre utbildning.

Grundläggande behörighet för sökande med samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning

Bedömning: Samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning bör tas bort som behörighetsgrundande dokument.

Nuvarande bestämmelser

Den som har fått ett samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng (2 115) som krävs för ett slutbetyg (2 350) uppfyller i dag kraven på grundläggande behörighet.

Skälen för bedömningen

Ett samlat betygsdokument är ett utdrag från betygskatalogen med en förteckning över vilka kurser en studerande har läst och betygen på dessa. En elev i gymnasieskolan får t.ex. ett samlat betygsdokument om eleven byter gymnasieskola eller avbryter sina gymnasiestudier. I gymnasial vuxenutbildning har den som har slutfört kurser rätt att när som helst få ut ett samlat betygsdokument som visar vilka kurser som deltagaren slutfört och vilka betyg som deltagaren fått på kurserna. Deltagaren får själv bestämma vilka slutförda kurser som skall ingå i dokumentet. Till skillnad från slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning finns det inga krav på att ett samlat betygsdokument skall innehålla några kärnämneskurser. Syftet med det samlade betygsdokumentet är alltså inte att få grundläggande behörighet till högre utbildning.

Ett slutbetyg är ett bevis på att en studerande i gymnasial vuxenutbildning har slutfört sin utbildning enligt fastlagda krav. Ett slutbetyg måste innehålla betyg från samtliga kärnämnen exklusive idrott och hälsa samt estetisk verksamhet. En sökande från gymnasial vuxenutbildning kan dock förutom kärnämneskurserna välja vilka kurser som i övrigt skall ingå i slutbetyget. Detta är bl.a. en följd av att program eller motsvarande inte förekommer i gymnasial vuxenutbildning.

Enligt nuvarande bestämmelser måste en sökande med samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning ha betyg och vara godkänd i 2 115 gymnasiepoäng för att uppfylla kraven på grundläggande behörighet. En sökande med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning måste ha betyg i 2 350 gymnasiepoäng, varav 2 115 gymnasiepoäng skall vara godkända. Kraven på grundläggande behörighet bör vara lika oavsett vilken skolform en sökande har genomgått. Därför bör det samlade betygsdokumentet tas bort som behörighetsgrundande dokument. Det innebär att en sökande från gymnasial vuxenutbildning måste ha ett slutbetyg för att uppfylla kraven på grundläggande behörighet.

En person med ett samlat betygsdokument som omfattar 2 115 gymnasiepoäng måste läsa ytterligare 235 gymnasiepoäng för att få ett slutbetyg i gymnasial vuxenutbildning. Det motsvarar ytterligare ca 12 veckors studier och kan därmed innebära ökade kostnader för den enskilde i form av studiestöd. Antalet behöriga sökande med enbart samlat betygsdokument är dock ytterst få. Inför antagningen till vårterminen 2007 sökte totalt 765 av 160 000 personer till högre utbildning med enbart samlat betygsdokument som behörighetsgrundande dokument.

För många äldre som har erfarenheter genom arbete och utbildning bör bedömning av reell kompetens vara en alternativ väg att uppnå grundläggande och särskild behörighet till högre utbildning. Med reell kompetens avses de samlade kunskaper och färdigheter som den sökande tillägnat sig genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller genom någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig en högskoleutbildning.

25:4-regeln

Förslag: 25:4-regeln skall tas bort.

Nuvarande bestämmelser

En sökande som

1. fyller 25 år senast det kalenderår då utbildningen börjar,

2. har arbetat under sammanlagt minst fyra år före det kalenderhalvår då utbildningen börjar eller på något annat sätt har förvärvat motsvarande erfarenhet, och
3. har kunskaper i kärnämneskurserna svenska eller svenska som andraspråk och engelska som motsvarar ett fullföljt nationellt program i gymnasieskolan

uppfyller kraven på grundläggande behörighet (den s.k. 25:4-regeln).

Som ovan anförts kan en sökande även uppnå kraven på grundläggande och särskild behörighet genom bedömning av s.k. reell kompetens. Reell kompetens har den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Skälen för förslaget

Kunskaper och erfarenheter som inhämtats via exempelvis arbetslivet kan ge en god grund för att tillgodogöra sig högre utbildning. En viktig utgångspunkt i dagens behörighetskrav är att de sökande som inte har några formella meriter att redovisa men som har de reella kunskaper som krävs skall kunna uppfylla kraven på grundläggande och särskild behörighet. Högskolan gör en individuell bedömning av den sökandes meriter och avgör om den sökande har förutsättningar att tillgodogöra sig den sökta utbildningen. Vid en sådan bedömning kan exempelvis för utbildningen relevant arbetslivserfarenhet komma i fråga.

25:4-regeln innebär att en sökande uppfyller kraven på grundläggande behörighet på grund av sin ålder och kvantitativ arbetslivserfarenhet. Åldersgränsen är godtyckligt satt och kriterierna kring arbetslivserfarenheten är schablonmässiga. Ålder och arbetslivserfarenhet bör inte per automatik ge grundläggande behörighet. En sökande bör i stället bedömas utifrån sina faktiska meriter såsom exempelvis för utbildningen relevant arbetslivserfarenhet. Det är också angeläget att reglerna för grundläggande behörighet uppfattas som likvärdiga och rättvisa av de sökande. Därför bör 25:4-regeln tas bort och ersättas med en individuell bedömning av den sökandes reella kompetens. Syftet är att samma krav på grundläggande behörighet skall ställas på alla sökande oavsett ålder.

Antalet sökande som hade grundläggande behörighet genom 25:4-regeln var 5 864 av totalt 160 000 sökande inför antagningen till vårterminen 2007. Huruvida dessa sökande hade andra behörighetsgrundande dokument att tillgå eller inte är svårt att få fram uppgifter om.

Ett slopande av 25:4-regeln innebär dock inte att vägarna till högskolan stängs för de personer som i dag blir behöriga genom regeln. Dessa

kommer sannolikt att uppfylla kraven på grundläggande behörighet genom en individuell bedömning av den sökandes reella kompetens.

Vuxenutbildningen har en viktig roll utifrån de vuxnas individuella behov av utbildning och personliga utveckling. Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1) betonat att den kommunala vuxenutbildningen utgör en viktig funktion för de som inte uppfyller kraven på grundläggande behörighet. En av vuxenutbildningens främsta uppgifter är att sörja för att vuxna som inte har haft möjlighet att få tillräcklig utbildning kan få det och att anpassa utbildningen utifrån de vuxnas behov. Det senare kan förutom innehållet handla om att utveckla metoder och modeller som bygger på vuxnas förutsättningar. Den som behöver läsa in grundläggande eller särskild behörighet för högskolestudier kan komplettera tidigare utbildning eller läsa in en gymnasieutbildning inom vuxenutbildningen. Denna väg kommer alltid att vara öppen för de som saknar grundläggande eller särskild behörighet. Det är av vikt att äldre med yrkeserfarenhet kan studera vid universitet och högskolor för att arbetslivet skall förses med rätt kompetens. Detta innebär också att de medel som samhället anslår för kommunal vuxenutbildning skall komma dem till del som inte tidigare har haft möjlighet att skaffa sig högskolebehörighet. I dag finns en rättighet för vuxna att få en utbildning som motsvarar grundskolan. Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 anfört att man avser att återkomma till hur en liknande rättighet på gymnasial nivå kan införas. Vuxna i högskolan medför heterogena studentgrupper vilket leder till en ökad kvalitet i den högre utbildningen.

Genom att ta bort möjligheten att få grundläggande behörighet enligt 25:4-regeln ökar universitetens och högskolornas ansvar att utveckla metoder för bedömning av reell kompetens. Fler sökande kommer att begära att få sin reella kompetens bedömd. När bestämmelsen om reell kompetens infördes 2003 tillsatte Sveriges universitets- och högskoleförbund ett projekt i syfte att samordna formerna för valideringsprocessen. Det är angeläget att universitet och högskolor fortsätter att samverka för att utveckla kvalitativa metoder och rutiner för bedömning av reell kompetens. Detta är inte minst viktigt sett ur ett internationellt perspektiv med ökad rörlighet av arbetskraft och kompetens. Detta ligger även i linje med EU:s utbildningsmål som bl.a. markerar nödvändigheten i att utveckla former för bedömning och erkännande av informellt lärande. Effektiva metoder för bedömning av en persons reella kunskaper är nödvändiga, inte minst mot bakgrund av ambitionerna om livslångt lärande och Lissabonstrategins mål om att medborgarna skall kunna vidareutbilda sig och anpassa sig till en föränderlig arbetsmarknad med nya kompetenskrav. Högskoleverket bör följa och stödja arbetet med reell kompetens och lyfta fram goda exempel på området. En sökande har även möjlighet att överklaga beslut om behörighet till Överklagandenämnden för högskolan. Ytterligare

åtgärder för att främja arbetet med bedömning av reell kompetens övervägs.

Urvalsgrunder och platsfördelning

Förslag: Universitet och högskolor skall få bestämma vilka urvalsgrunder som skall gälla för högst en tredjedel av platserna på en utbildning som vänder sig till nybörjare.

Urvalsgruppen för sökande med resultat på högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet skall tas bort.

Nuvarande bestämmelser

Om det finns fler behöriga sökande än platser, skall ett urval göras.

Vid urval till en utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare skall

1. minst en tredjedel av platserna fördelas på grundval av betyg,
2. minst en tredjedel av platserna fördelas på grundval av resultat från högskoleprovet – varav hälften fördelas på grundval av poäng för enbart högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet, och
3. högst en femtedel av platserna fördelas på grundval av de av högskolan bestämda urvalsgrunderna.

Sökande som i merithänseende åberopar arbetslivserfarenhet i kombination med resultat från högskoleprovet skall ges poäng för arbetslivserfarenhet efter fem års arbete på minst halvtid och med en fjärdedel av maximal poäng för högskoleprovet.

De av högskolan bestämda urvalsgrunderna får bestå av

1. andra särskilda prov än högskoleprovet,
2. kunskaper, arbetslivserfarenhet eller annan erfarenhet som är särskilt värdefull för den sökta utbildningen, och
3. andra för utbildningen sakliga omständigheter.

Skälen för förslaget

Inför antagningen till höstterminen 2007 införs nya bestämmelser om urval till utbildning på grundnivå. Bestämmelserna innebär att universitet och högskolor inom viss ram får bestämma vilka urvalsgrunder som skall användas för högst 20 procent av platserna på en utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. Ett syfte är att ge möjlighet att vid sidan om betyg och högskoleprov ta till vara meriter och erfarenheter som är särskilt betydelsefulla för utbildningen. Ett lärosäte får inom ramen för urvalsgrunden använda sig av andra särskilda prov än högskoleprovet, t.ex. intervjuer eller arbetsprover. Vidare får kunskap, arbetslivserfarenhet eller annan erfarenhet som är särskilt

värdefull för den sökta utbildningen användas som urvalsgrund. Arbetslivserfarenhet som är relevant för den sökta utbildningen premieras på så sätt vid urval.

Universitet och högskolor bör få större frihet att själva besluta vilka urvalsgrunder som skall tillämpas. Det av högskolorna bestämda urvalet föreslås utökas till högst en tredjedel av platserna till en utbildning som vänder sig till nybörjare. Därigenom får lärosätena ökade möjligheter att ge sina utbildningar lokala profiler, och använda sig av de urvalsgrunder som kan attrahera sökande med vissa kunskaper och erfarenheter samt att anpassa urvalsgrunderna till olika utbildningars behov och förutsättningar. Däremot medger inte de lokala urvalsgrunderna kvotering i någon form, dvs. platserna på en högskoleutbildning får inte reserveras för sökande från viss grupp eller med viss bakgrund. Att exempelvis använda etnisk tillhörighet eller andra liknande omständigheter som urvalsgrund är alltså inte möjligt.

I syfte att öka direktövergången från gymnasieskola till högskola och att anta studenter som genomgår högskoleutbildning i snabb takt föreslås att urvalsgruppen för sökande med resultat på högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet (HA-gruppen) tas bort. Eftersom sökande som har arbetat i minst fem år på minst halvtid kan få 0,5 poäng för arbetslivserfarenhet, bidrar urvalsgruppen till att öka åldern på såväl de som söker som de som antas. Av de platser som avser sökande med resultat från högskoleprov skall nämligen hälften fördelas till HA-gruppen. Den arbetslivserfarenhet som tillgodoräknas inom ramen för HA-gruppen beräknas utifrån kvantitet. Arbetslivserfarenheten behöver således inte ha någon relevant anknytning till den högskoleutbildning den sökande avser att gå. Nuvarande bestämmelser innebär också att en person som antas genom HA-gruppen tar en plats från en person med enbart resultat från högskoleprovet. Högskoleprovet som urvalsgrund har ett bra prognosvärde (dvs. studenterna som antas genomgår utbildning i snabb takt). Olika studier visar dock att när högskoleprovet kombineras med arbetslivserfarenhet blir prognosvärdet sämre. Vidare visar studier att äldre personer får bättre resultat på högskoleprovet än yngre. Således gynnar provet äldre redan innan poäng för fem års arbetslivserfarenhet läggs till. Under en period framöver ökar ungdomskullarna i Sverige radikalt. Det är då viktigt att urvalsreglerna är åldersneutrala till sin form så att yngre har möjlighet att konkurrera på lika villkor som äldre vid urval till högre utbildning. Dagens bestämmelser premierar ålder och kvantitativ arbetslivserfarenhet.

Ett slopande av HA-gruppen innebär att alla som har ett resultat från högskoleprov konkurrerar mot varandra i en urvalsgrupp oavsett ålder. Möjligheten att antas via urvalsgruppen högskoleprov finns alltså kvar för alla sökande som en andra chans vid sidan om betygsurvalet. Högskoleprovet utgör en viktig urvalsgrund framför allt för dem som inte har några andra meriter att konkurrera med.

Meritvärdering av meritkurser

Bedömning: Vid urval bör betyg i nedan angivna meritkurser kunna ge meritpoäng.

En sökande bör kunna erhålla maximalt två och en halv (2,5) meritpoäng bestående av betyg i några av nedanstående kategorier av meritkurser. För att erhålla meritpoäng bör lägst betyget Godkänt krävas. Betyg i kurser som krävs för behörighet till en högskoleutbildning bör inte ge några poäng.

1. Meritkurser i moderna språk

- En halv (0,5) meritpoäng bör ges för språk som har lästs enligt kursplanen för moderna språk steg 3 (dvs. den nivå som bygger vidare på språkvalet i den obligatoriska skolan) och ytterligare en halv (0,5) meritpoäng bör ges för steg 4. Om språk steg 3 krävs för särskild behörighet, bör en (1,0) meritpoäng ges för steg 4.

2. Meritkurser i ytterligare moderna språk

- Om poäng enligt punkt 1 har utdelats, bör en halv (0,5) meritpoäng kunna ges för ytterligare fördjupningsnivå i språket eller för ännu ett språk som har lästs enligt kursplanen för moderna språk steg 2.

3. Meritkurser i engelska

- En halv (0,5) meritpoäng bör ges för Engelska B och en halv (0,5) meritpoäng bör ges för Engelska C.

4. Meritkurser i matematik

- En halv (0,5) meritpoäng bör ges för fördjupningskurser i matematik som utgör en kursnivå över behörighetskraven och ytterligare en halv (0,5) meritpoäng bör ges för fördjupningskurser i matematik som utgör två kursnivåer över behörighetskraven.

5. Meritkurser som avser områdeskurser

- Med områdeskurser menas fördjupning eller specialisering i gymnasiekurser som är relevanta för den sökta högskoleutbildningen.
- En halv (0,5) meritpoäng bör ges för en områdeskurs om minst 100 gymnasiepoäng.
- En fjärdedels (0,25) meritpoäng bör ges för en områdeskurs om 50 gymnasiepoäng.
- Områdeskurser bör maximalt ge en (1,0) meritpoäng.

Bestämmelser som träder i kraft den 1 januari 2010

Den dåvarande regeringen beslutade i juni 2006 i förordningen (2006:1054) om ändring i högskoleförordningen (1993:100) att de krav

på särskild behörighet som ställs skall anges i områdesbehörigheter. Områdesbehörigheterna består av ämnen som krävs för särskild behörighet för en viss utbildning, s.k. behörighetsämnen, och ämnen som ger extra meritpoäng vid urval, s.k. meritämnen.

Meritämnena anger vilka kurser i ett ämne från gymnasial utbildning som är särskilt meriterande vid urval. Varje meritämne kan ge en meritpoäng och maximalt kan en sökande få tre meritpoäng. Två av meritpoängen ges för fördjupning i ämnet matematik och något av de moderna språken franska, tyska eller spanska. Med fördjupning avses minst en kursnivå över kärnämnesnivån eller en kursnivå över de krav som ingår i den särskilda behörigheten. Vidare kan en sökande också få en meritpoäng för kurser i yrkesämnen och andra för utbildningen särskilt värdefulla kurser.

Bestämmelserna om områdesbehörigheter skall tillämpas inför antagningen till höstterminen 2010.

Skälen för bedömningen och förslaget

Riksdagen beslutade den 20 november 2006 (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:UbU3, rskr. 2006/07:8) att återkalla de förändringar av gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen som var avsedda att tillämpas på gymnasial utbildning fr.o.m. den 1 juli 2007. Beslutet innebär bl.a. att införandet av ämnesbetyg, gymnasieexamen, gymnasiearbete, historia som kärnämne och den ökade möjligheten till andrahandsmottagning av sökande har upphävts. Det innebär således att kursbetygen finns kvar. Som en konsekvens av detta ersätts begreppet meritämnen med meritkurser.

I syfte att uppmuntra elever i gymnasieskolan att läsa språk och matematik bör kunskaper på fördjupande nivå i dessa ämnen premieras vid urval till högre utbildning. Meritkurser bör även syfta till att premiera studier i gymnasieskolan som är relevanta för den högskoleutbildning en elev avser att söka till.

Kunskaper i flera språk är ett betydelsefullt inslag för att skapa europeisk sammanhållning. Sverige har därför ställt sig bakom det gemensamma europeiska utbildningsmålet att främja kunskaper i två främmande språk utöver modersmålet. Av tradition har franska, tyska och spanska en särställning i den svenska skolan. I gymnasieskolan och i gymnasial vuxenutbildning finns det ofta möjlighet att studera fler språk som italienska, kinesiska eller ryska. För att Sverige skall kunna hävda sig väl i en globaliserad värld bör värdet av kunskaper i fler språk inte underskattas. Goda språkkunskaper är relevanta för såväl för högskoleutbildningar som för yrkes- och samhällslivet i övrigt. Därför bör det tidigare beslutet som innebar att meritpoäng för språk enbart skulle ges för franska, tyska och spanska steg 3 ändras. En elev som lagt

ner hårt arbete i exempelvis italienska, ryska eller kinesiska steg 3 bör premieras för detta genom möjlighet att tillgodoräkna sig meritpoäng. Därför bör alla fördjupade studier i språk som följer kursplanen för moderna språk ge meritpoäng.

Statistik från Statens skolverk visar att färre elever studerar moderna språk i programgymnasiet än i det tidigare linjegymnasiet. Eleverna väljer bort snarare än väljer till språk. Skolverkets lägesrapport 2006 visar att bland avgångseleverna 2005 hade 16 procent godkänt betyg i steg 4 i ett annat modernt språk än engelska mot 32 procent våren 2001.

Situationen är densamma i grundskolan. Den språkförstärkning som infördes med läroplanen 1994 innebar ett mjukt obligatorium, dvs. syftet var att få de allra flesta eleverna att läsa ytterligare ett modernt språk utöver engelska. Nära 80 procent av eleverna i årskurs 7 studerar också franska, tyska eller spanska enligt Skolverkets officiella statistik. Det bekymmersamma i grundskolan är att en fjärdedel av de elever som valt språk inte fullföljer studierna. Läsåret 2005/2006 fick totalt ca 60 procent av eleverna i årskurs 9 ett betyg från grundskolan i moderna språk som språkval. Meritpoäng för språkkunskaper syftar också till att uppmuntra eleverna i grundskolan att fullfölja sina språkstudier. Avsikten är dock inte att utöka skolornas skyldighet att erbjuda vissa språk i grundskolan.

För att uppmuntra elever att studera språk i gymnasieskolan bör meritpoäng för betyg i språk som har lästs enligt kursplanen för moderna språk steg 3 ges med en halv (0,5) meritpoäng. I syfte att dessutom stimulera till fördjupning bör ytterligare en halv (0,5) meritpoäng ges för betyg i steg 4 i samma språk. Moderna språk steg 3 och 4 motsvarar sammantaget det som kallades B-språk i linjegymnasiet. En elev som läser mer än ett modernt språk i gymnasieskolan (exklusive engelska) eller fördjupar sig ytterligare i det första språket bör även kunna dra fördelar av det. En sökande till högre utbildning bör få en halv (0,5) meritpoäng för betyg i ytterligare ett modernt språk (exklusive engelska) steg 2 under förutsättning att vederbörande redan har fått meritpoäng för betyg i språk steg 3 eller 4. Denna halva meritpoäng bör alternativt kunna erhållas för ytterligare fördjupning av dem som läst en högre nivå än steg 4.

Kunskaper i engelska är väsentliga för att kunna tillgodogöra sig högskoleutbildning. Med anledning av att samarbetet med andra länder har ökat och fler utländska studenter studerar vid de svenska lärosätena ges fler högskolekurser på engelska och studielitteraturen är i stor utsträckning på engelska. Det är därför viktigt att goda kunskaper i engelska ger extra poäng vid konkurrens till högskolan. En halv (0,5) meritpoäng bör ges för betyg i Engelska B. På så sätt uppmuntras elever som går på yrkesförberedande program att läsa ytterligare fördjupning i

engelska. Engelska C är en mycket avancerad valbar kurs och bör därför även den ge en halv (0,5) meritpoäng vid urval.

Fördjupade kunskaper i matematik är centrala för att Sverige skall kunna hävda sig globalt inom naturvetenskaplig och teknisk forskning. I ett flertal rapporter har högskolorna vittnat om att nybörjarstudenterna har allt sämre förkunskaper i matematik. Studier visar att de studenter som har godkända betyg i matematik genomgår högskoleutbildning i snabbare takt än de som inte har det.

Allt färre läser fördjupningskurser i matematik i gymnasieskolan. För fyra år sedan hade närmare 50 procent av de elever som slutade gymnasieskolan läst Matematik C jämfört med knappt 35 procent av de elever som slutade gymnasieskolan 2005. Främsta orsaken till nedgången var att eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet inte längre läser Matematik C som en obligatorisk kurs. Vidare har såväl andelen som antalet elever som läser Matematik E minskat kraftigt de senaste åren. Våren 1999 hade nästan 14 000 av eleverna (19 procent) som avslutade gymnasieskolan läst Matematik E. År 2002 hade antalet elever som hade läst Matematik E sjunkit till 11 500 (16 procent) och 2005 var antalet endast 8 700 (11 procent). Det är därför önskvärt att fördjupningskurser i matematik utöver det som krävs för grundläggande eller särskild behörighet ger extra poäng vid urval för att på så sätt öka antalet elever som läser fördjupningskurser i matematik.

I syfte att uppmuntra elever att välja fördjupningskurser i matematik i gymnasieskolan bör en halv (0,5) meritpoäng ges för betyg i kurser i matematik som ligger en nivå utöver den matematik som krävs för särskild behörighet eller en nivå utöver det som i denna promemoria föreslås krävas för grundläggande behörighet (Matematik A). Vidare bör en sökande få ytterligare en halv (0,5) meritpoäng för betyg i kurser i matematik som ligger två nivåer utöver det som krävs för särskild behörighet eller två nivåer utöver det som krävs för grundläggande behörighet.

Utöver vad som redovisats ovan bör en sökande även kunna få meritpoäng för områdeskurser som är av särskild betydelse för att tillgodogöra sig den sökta utbildningen. Områdeskurserna bör vara sådana gymnasiekurser som innebär en tydlig fördjupning eller specialisering i förhållande till sökt utbildning. På så sätt tillmäts för den sökta utbildningen relevanta förkunskaper meritvärde. En gymnasiekurs som kan anses ha anknytning i någon form till alla eller en stor mängd utbildningar bör således inte betraktas som områdeskurs. Detta ligger också i linje med det tillkännagivande som riksdagen gett med anledning av propositionen Ny värld – ny högskola (prop. 2004/05:162, bet. 2005/06:UbU3, rskr.2005/06:160).

Som exempel på hur systemet är avsett att fungera kan nämnas att om Kemi A är ett behörighetskrav för civilingenjörsutbildningen, kan Kemi B ge meritpoäng för fördjupning. På samma sätt kan historia på fördjupningsnivå ge meritpoäng på en samhällsvetenskaplig utbildning. En kurs på grundnivå (A-nivå) kan ge meritpoäng, trots att den inte innebär fördjupning, om relevansen för den sökta utbildningen är tydlig. Som exempel kan nämnas grundkurs i psykologi för läkarutbildningen, grundkurs i rättskunskap för juristutbildningen och latin för vissa språkutbildningar.

I ett alltmer kunskapsorienterat samhälle där det livslånga lärandet är viktigt på i stort sett alla yrkesfält är det rimligt att kunskaper från gymnasiekurser som ges på yrkesförberedande program på motsvarande sätt får ett särskilt värde vid urval till högre utbildning. En elev som har läst kursen omvårdnad i gymnasieskolan skulle således kunna få meritpoäng, om han eller hon söker till exempelvis sjuksköterskeprogrammet, eftersom kursen skulle kunna anses innehålla för programmet värdefull förkunskap. Gymnasieutbildningar med huvudsakligen yrkesförberedande inriktning får därmed en angelägen uppgift att förbereda eleverna för vidareutbildning. De studenter som är motiverade och intresserade av den högskoleutbildning som de antas till har också bättre förutsättningar att genomgå den i snabb takt. Därmed stärks kvaliteten i högskolan och förutsättningarna för den enskilde att på ett tillfredsställande sätt tillgodogöra sig utbildningen ökar.

Områdeskurser bör bestå av nationellt fastställda kurser. Kurser i moderna språk, engelska eller matematik bör inte vara områdeskurser. Områdeskurser bör totalt kunna ge en (1,0) meritpoäng. En halv (0,5) meritpoäng bör ges för en områdeskurs som omfattar minst 100 gymnasiepoäng. En fjärdedels (0,25) meritpoäng bör ges för en områdeskurs som omfattar 50 gymnasiepoäng. En sökande till högskolan bör få en (1,0) meritpoäng för områdeskurser bestående av två kurser som omfattar minst 100 gymnasiepoäng eller tre kurser, varav en omfattar minst 100 gymnasiepoäng och två omfattar 50 gymnasiepoäng. Det är Högskoleverket som fastställer vilka områdesbehörigheter som skall finnas och vilka behörighets- och meritkurser som kommer att ingå i respektive områdesbehörighet.

En sökande bör kunna erhålla maximalt två och en halv (2,5) meritpoäng vid urval till högre utbildning och jämförelsetalet bör således bli högst totalt 22,5 poäng. För att erhålla meritpoäng krävs lägst betyget Godkänt. Meritpoängen ges under förutsättning att kursen inte krävs för behörighet.

Meritvärdering av lokala kurser

I dag kan lokala kurser ges i gymnasieskolan och i gymnasial vuxenutbildning. De lokala kurserna inrättades för att ge utrymme åt lokala initiativ och lokalt utvecklingsarbete samt för att förse den lokala

arbetsmarknaden med specifik yrkeskompetens. Elever i gymnasieskolan kan läsa lokala kurser främst inom ramen för det individuella valet som omfattar 300 gymnasiepoäng. Men lokala kurser kan även förekomma i större omfattning inom specialutformade program, i lokala inriktningar och vid fristående skolor. Även i gymnasial vuxenutbildning kan betyg från lokala kurser ingå i ett slutbetyg. Enligt nuvarande bestämmelser meritvärderas alla kurser som ingår i slutbetyget, om det sker ett urval i urvalsgruppen för betyg bland behöriga sökande till högre utbildning.

Vid den senaste revisionen av kursplaner begärde Skolverket in kursplaner för befintliga lokala kurser av de kommunala huvudmännen som ett underlag i arbetet. De ca 8 000 lokala kursplaner som skickades in visade sig vara av varierande karaktär och kvalitet. Att välja en lokal kurs kan i många fall innebära att en elev i gymnasieskolan optimerar sina möjligheter att få ett högt meritvärde vid urval till högre utbildning. Lokala kurser meritvärderas på samma sätt som nationellt fastställda kurser i exempelvis matematik eller språk. Principiellt bör gälla att meritvärderingen inte uppmuntrar eleverna att välja gymnasiekurser som kräver mindre arbete utan att den sker på så likvärdiga grunder som möjligt. Långsiktigt är det därför viktigt att kvalitetssäkring i enlighet med direktiven för gymnasieutredningen skall vara ett villkor för att lokala kurser skall kunna ingå i en gymnasieexamen. Förslag i denna fråga bör hanteras i anslutning till den gymnasiereform som för närvarande utreds.

Ikraftträdande

De nya reglerna om grundläggande behörighet för tillträde till högskoleutbildning på grundnivå föreslås tillämpas vid antagningen till höstterminen 2010 när det gäller sökande från gymnasieskolan och sökande med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning. Det samlade betygsdokumentet föreslås tas bort som behörighetsgrundande dokument vid antagningen till höstterminen 2010. Den s.k. 25:4-regeln föreslås tas bort redan vid antagningen inför höstterminen 2008.

De nya reglerna om urvalsgrunder och platsfördelning föreslås tillämpas vid antagningen inför höstterminen 2008.

De nya meritvärderingsbestämmelserna gällande meritkurser föreslås tillämpas vid antagningen inför höstterminen 2010.

Övergångsbestämmelser

Sökande från gymnasieskolan och sökande med slutbetyg och samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning som innan ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2010 uppfyller kraven på grundläggande behörighet enligt nuvarande bestämmelser skall även fortsättningsvis anses ha grundläggande behörighet.

Sökande som innan ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008 uppfyller kraven på grundläggande behörighet enligt 25:4-regeln skall övergångsvis, t.o.m. den 31 december 2011, anses ha grundläggande behörighet.

Förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100);

Härigenom föreskrivs i fråga om högskoleförordningen (1993:100)¹
dels att 7 kap. 7 och 22 §§ skall upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 7 kap. 22 § skall utgå,
dels att 7 kap. 12, 13 och 24 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid urval skall hänsyn tas till de sökandes meriter.

Urvalsgrunder är

1. betyg,
2. resultat från högskoleprovet som avses i 20 §, *i vissa fall i kombination med arbetslivserfarenhet*, och

3. urvalsgrunder som avses i 23 §.

Vid i övrigt likvärdiga meriter får urval också göras dels genom prov eller intervjuer, dels med hänsyn till kön i syfte att förbättra rekryteringen av studenter från det underrepresenterade könet. Urval genom prov eller intervjuer får dock inte göras efter det att urval har gjorts med hänsyn till kön. Vid i övrigt likvärdiga meriter får vidare lottning användas, om urval med hänsyn till kön inte kan göras.

Föreslagen lydelse

7 kap.

12 §²

Vid urval skall hänsyn tas till de sökandes meriter.

Urvalsgrunder är

1. betyg,
2. resultat från högskoleprovet som avses i 20 §, och

3. urvalsgrunder som avses i 23 §.

Vid i övrigt likvärdiga meriter får urval också göras dels genom prov eller intervjuer, dels med hänsyn till kön i syfte att förbättra rekryteringen av studenter från det underrepresenterade könet. Urval genom prov eller intervjuer får dock inte göras efter det att urval har gjorts med hänsyn till kön. Vid i övrigt likvärdiga meriter får vidare lottning användas, om urval med hänsyn till kön inte kan göras.

13 §³

Vid urval till en utbildning skall platserna fördelas *som följer*:

1. minst en tredjedel på grundval av betyg,
2. minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet, *varav hälften fördelas på grundval av poäng för enbart högskoleprovet och hälften på grundval av poäng för högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet*, och

Vid urval till en utbildning skall platserna fördelas *med*

1. minst en tredjedel på grundval av betyg,
2. minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet, och

¹ Förordningen omtryckt 1998:1003.

² Senaste lydelse 2006:1053.

³ Senaste lydelse 2006:1053.

3. högst en *femtedel* på grundval av de av högskolan enligt 23 § bestämda urvalsgrunderna.

Högskoleverket får meddela föreskrifter i övrigt om fördelningen av de platser som avses i första stycket 1 mellan olika grupper av sökande.

3. högst en *tredjedel* på grundval av de av högskolan enligt 23 § bestämda urvalsgrunderna.

Högskoleverket får meddela föreskrifter i övrigt om fördelningen av de platser som avses i första stycket 1 mellan olika grupper av sökande.

24 §⁴

Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybörjare har den som uppfyller kraven på grundläggande behörighet enligt 5–7 §§.

Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybörjare har den som uppfyller kraven på grundläggande behörighet enligt 5 och 6 §§.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2008 och skall tillämpas första gången vid antagning till utbildning som börjar efter den 30 juni 2008.

2. De äldre bestämmelserna skall tillämpas vid antagning till utbildning som börjar före den 1 juli 2008.

3. Den som före den 1 januari 2008 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till utbildning som påbörjas på grundnivå, skall även därefter, dock längst till och med den 31 december 2011, anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning som påbörjas på grundnivå.

⁴ Senaste lydelse 2006:1053.

Förordning om ändring i förordningen (2006:1054) om
ändring i högskoleförordningen (1993:100);

Härigenom föreskrivs i fråga om högskoleförordningen (1993:100)¹

dels att 7 kap. 5, 9, 13, 18 och 19 §§ samt bilaga 3 till förordningen i stället för deras lydelse enligt förordningen (2006:1054) om ändring i nämnda förordning skall ha följande lydelse,

dels att punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till förordningen (2006:1054) om ändring i nämnda förordning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare har den som

1. fått bevis om gymnasieexamen enligt 5 kap. 4 c § fjärde stycket skollagen (1985:1100),

2. fått slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i gymnasiearbetet,

3. fått samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng, varav minst 650 poäng avser kärnämnescurser,

4. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i 1, 2 eller 3,

5. är bosatt i Danmark, Finland,

Föreslagen lydelse

7 kap.

5 §

Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare har den som

1. fått slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan och har lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i kärnämnescurserna svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik,

2. fått slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i kärnämnescurserna svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik,

3. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i 1 eller 2,

4. är bosatt i Danmark, Finland,

¹ Förordningen omtryckt 1998:1003.

Island eller Norge och där är behörig till högre utbildning, eller

6. genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om kraven i första stycket 4.

De krav på särskild behörighet som ställs skall anges i områdesbehörigheter. Var och en av dessa områdesbehörigheter består av *behörighetsämnen* och sådana *meritämnen* som avses i 18 §. *Behörighetsämnen* anger den *kursnivå* i ett visst ämne som ställs som krav enligt 8 § första stycket 1.

Områdesbehörigheter kan också omfatta sådana krav som anges i 8 § första stycket 2.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om vilka områdesbehörigheter som finns.

Vid urval till en utbildning skall platserna fördelas *som följer*:

1. minst en tredjedel på grundval av betyg,

2. minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet, *varav hälften fördelas på grundval av poäng för enbart högskoleprovet och hälften på grundval av poäng för högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet*, och

3. högst en *femtedel* på grundval av de av högskolan enligt 23 § bestämda urvalsgrunderna.

Vissa närmare bestämmelser om platsfördelning på grundval av betyg finns i bilaga 3 till denna förordning. För övriga sökande med betyg som inte omfattas av bilagan får Högskoleverket

Island eller Norge och där är behörig till högre utbildning, eller

5. genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om kraven i första stycket 3.

9 §

De krav på särskild behörighet som ställs skall anges i områdesbehörigheter. Var och en av dessa områdesbehörigheter består av *behörighetskurser* och sådana *meritkurser* som avses i 18 §. *Behörighetskurser* är de *kurser* i ett visst ämne som ställs som krav enligt 8 § första stycket 1.

Områdesbehörigheter kan också omfatta sådana krav som anges i 8 § första stycket 2.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om vilka områdesbehörigheter som finns.

13 §

Vid urval till en utbildning skall platserna fördelas *med*

1. minst en tredjedel på grundval av betyg,

2. minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet, och

3. högst en *tredjedel* på grundval av de av högskolan enligt 23 § bestämda urvalsgrunderna.

Vissa närmare bestämmelser om platsfördelning på grundval av betyg finns i bilaga 3 till denna förordning. För övriga sökande med betyg som inte omfattas av bilagan får Högskoleverket

meddela föreskrifter om i vilken av de grupper som anges i bilaga 3 punkten 1 som platsfördelning skall ske.

Vissa bestämmelser om hur betyg skall värderas finns i bilaga 3.

I varje områdesbehörighet skall det utöver sådana *behörighetsämnen* som avses i 9 § ingå *meritämnen*. *Meritämnena anger vilka kurser i ett ämne från gymnasial utbildning som är särskilt meriterande vid urval.*

Meritämnena skall avse fördjupning i ett ämne. Med fördjupning avses minst en kursnivå över kärnämnesnivån eller en kursnivå utöver det behörighetskrav som Högskoleverket enligt 9 § har föreskrivit för ämnet i områdesbehörigheten.

Fördjupning i matematik och vart och ett av de moderna språken franska, spanska och tyska från och med den nivå som skulle ha krävts som särskild behörighet för tillträde till högskoleutbildning i språkkurser är alltid meritämnen, även i de fall det inte ställs krav på särskild behörighet.

Meritämnena kan också avse kurser i yrkesämnena och andra för utbildningen särskilt värdefulla kurser.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om vilka kurser som för varje områdesbehörighet är meritämnen eller vilken fördjupning som krävs enligt tredje stycket.

Högskoleverket får meddela föreskrifter i övrigt om värdering av betyg.

meddela föreskrifter om i vilken av de grupper som anges i bilaga 3 punkten 1 som platsfördelning skall ske.

18 §

Vissa bestämmelser om hur betyg skall värderas finns i bilaga 3.

I varje områdesbehörighet skall det utöver sådana *behörighetskurser* som avses i 9 § ingå *meritkurser*. *Meritkurser är sådana kurser i ett ämne från gymnasial utbildning som är särskilt meriterande vid urval och som inte utgör krav på särskild behörighet.*

Meritkurser är

1. *fördjupning i ämnet matematik,*

2. *fördjupning i ämnet moderna språk,*

3. *fördjupning i ämnet engelska, och*

4. *nationellt fastställda kurser som är särskilt värdefulla för den sökta utbildningen och som innebär en fördjupning eller en specialisering (områdeskurser).*

Högskoleverket får meddela föreskrifter om vilka områdeskurser enligt tredje stycket 4 som för varje områdesbehörighet är meritkurser.

Högskoleverket får meddela föreskrifter i övrigt om värdering av betyg.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om vad betyg utfärdade enligt äldre bestämmelser och betyg från utländsk utbildning skall anses motsvara i förhållande till de krav som anges i 5 § första stycket 1–3.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om vad betyg utfärdade enligt äldre bestämmelser och betyg från utländsk utbildning skall anses motsvara i förhållande till de krav som anges i 5 § första stycket 1 och 2.

3. Den som före den 1 januari 2010 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till grundläggande högskoleutbildning respektive för tillträde till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare enligt bestämmelserna i förordningen (2006:1053) om ändring i högskoleförordningen (1993:100) skall även därefter anses ha grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare.

3. Den som före den 1 januari 2010 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till grundläggande högskoleutbildning respektive för tillträde till utbildning som påbörjas på grundnivå enligt bestämmelserna i förordningen (2006:1053) om ändring i högskoleförordningen (1993:100) skall även därefter anses ha grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå.

PLATSFÖRDELNING PÅ GRUNDVAL AV BETYG OCH MERITVÄRDERING AV BETYG

I denna bilaga finns det enligt vad som anges i 7 kap. 13 § andra stycket och 18 § första stycket vissa bestämmelser om hur platser skall fördelas vid urval på grundval av betyg och hur betyg skall värderas.

I denna bilaga finns det enligt vad som anges i 7 kap. 13 § andra stycket och 18 § första stycket vissa bestämmelser om hur platser skall fördelas vid urval på grundval av betyg och hur betyg skall värderas.

Platsfördelning på grundval av betyg

1. Vid urval på grundval av betyg enligt 7 kap. 13 § första stycket 1 skall platserna fördelas i förhållande till antalet behöriga sökande i var och en av följande fyra grupper.

Grupp I: sökande med

– betyg från gymnasieskolan, och

– betyg från gymnasial vuxenutbildning, om minst två tredjedelar av gymnasiepoängen avser gymnasial vuxenutbildning.

Grupp II: sökande med betyg från gymnasieskolan i kombination med betyg från gymnasial vuxenutbildning eller med betyg förvärvade genom prövning i gymnasieskolan av den som inte är elev där, om betyg från gymnasial vuxenutbildning eller betyg förvärvade genom prövning i gymnasieskolan tillsammans eller var för sig utgör mindre än två tredjedelar av gymnasiepoängen.

Grupp III: sökande med betyg från utländsk utbildning som motsvarar kraven i 7 kap. 5 § första stycket 1–3.

Grupp IV: sökande med

Platsfördelning på grundval av betyg

1. Vid urval på grundval av betyg enligt 7 kap. 13 § första stycket 1 skall platserna fördelas i förhållande till antalet behöriga sökande i var och en av följande fyra grupper.

Grupp I: sökande med

– betyg från gymnasieskolan, och

– betyg från gymnasial vuxenutbildning, om minst två tredjedelar av gymnasiepoängen avser gymnasial vuxenutbildning.

Grupp II: sökande med betyg från gymnasieskolan i kombination med betyg från gymnasial vuxenutbildning eller med betyg förvärvade genom prövning i gymnasieskolan av den som inte är elev där, om betyg från gymnasial vuxenutbildning eller betyg förvärvade genom prövning i gymnasieskolan tillsammans eller var för sig utgör mindre än två tredjedelar av gymnasiepoängen.

Grupp III: sökande med betyg från utländsk utbildning som motsvarar kraven i 7 kap. 5 § första stycket 1 och 2.

Grupp IV: sökande med

² Senaste lydelse 1998:1003.

studieomdöme från folkhögskola.

2. Sedan platserna har fördelats i respektive grupp skall antalet platser i grupp II reduceras med en tredjedel. Denna andel skall tillföras grupp I.

Meritvärdering av betyg

3. Meritvärdering skall ske i två steg: först meritvärderas de betyg som den sökande åberopar och därefter skall poäng för meritämnen läggas till.

Sökande med gymnasieexamen från gymnasieskolan

Siffervärde

4. Betygen som ingår i ett fullständigt program från gymnasieskolan skall ges följande siffervärden:

Icke godkänt (IG)	0
Godkänt (G)	10
Väl godkänt (VG)	15
Mycket väl godkänt (MVG)	20

Betygsvärde

5. Siffervärdet för varje betyg i ett ämne skall multipliceras med det antal gymnasiepoäng som det betyget omfattar, varvid ett betygsvärde fås.

För att få betygsvärdet i de fall betyget Icke godkänt har satts i ett ämne skall betyget på närmast tidigare kurs som ingår i ämnet med lägst betyget Godkänt i stället multipliceras med det antal gymnasiepoäng som betyget i ämnet då omfattar.

studieomdöme från folkhögskola.

2. Sedan platserna har fördelats i respektive grupp skall antalet platser i grupp II reduceras med en tredjedel. Denna andel skall tillföras grupp I.

Meritvärdering av betyg

3. Meritvärdering skall ske i två steg: först meritvärderas de betyg som den sökande åberopar och därefter skall poäng för meritkurser läggas till.

Sökande med slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan

Siffervärde

4. Betygen som ingår i ett fullständigt program från gymnasieskolan skall ges följande siffervärden:

Icke godkänt (IG)	0
Godkänt (G)	10
Väl godkänt (VG)	15
Mycket väl godkänt (MVG)	20

Betygsvärde

5. Siffervärdet för varje betyg i en kurs eller ett projektarbete skall multipliceras med det antal gymnasiepoäng som det betyget omfattar, varvid ett betygsvärde fås.

Vid uträkning av ett betygsvärde skall betyg i *ett ämne* som ingår i ett fullständigt program från gymnasieskolan ersättas av ett betyg som den sökande har i samma eller motsvarande *ämne*, om sistanämnda betyg är högre och omfattar samma antal gymnasiepoäng.

Sammanlagt betygsvärde och jämförelsetal

6. Det sammanlagda betygsvärdet för alla betyg som ingår i ett fullständigt program från gymnasieskolan skall divideras med 2 500, varvid ett jämförelsetal fås.

Jämförelsetalet skall anges med två decimaler.

Betyg i behörighetsämnen

7. Betyg i *behörighetsämnen* som avses i 7 kap. 9 § och som inte ingår i ett fullständigt program från gymnasieskolan skall meritvärderas enligt 4 och 5. Det sammanlagda betygsvärdet skall för att få jämförelsetalet i stället för vad som anges i 6 divideras med det samlade antal gymnasiepoäng som har meritvärderats.

Betyg som inte avser *behörighetsämnen* och som inte ingår i ett fullständigt program skall inte meritvärderas enligt 4 och 5.

Meritpoäng

8. Sedan jämförelsetalet har uträknats skall betyg i meritämnen tillgodoräknas som meritpoäng.

Betyg i varje sådant meritämne som avses i 7 kap. 18 § med lägst

Vid uträkning av ett betygsvärde skall betyg i *en kurs* som ingår i ett fullständigt program i gymnasieskolan ersättas av ett betyg som den sökande har *från* samma eller motsvarande *kurs*, om sistanämnda betyg är högre och omfattar samma antal gymnasiepoäng.

Sammanlagt betygsvärde och jämförelsetal

6. Det sammanlagda betygsvärdet för alla betyg som ingår i ett fullständigt program från gymnasieskolan skall divideras med 2 500, varvid ett jämförelsetal fås.

Jämförelsetalet skall anges med två decimaler.

Betyg i behörighetskurser

7. Betyg i *behörighetskurser* som avses i 7 kap. 9 § och som inte ingår i ett fullständigt program från gymnasieskolan skall meritvärderas enligt 4 och 5. Det sammanlagda betygsvärdet skall för att få jämförelsetalet i stället för vad som anges i 6 divideras med det samlade antal gymnasiepoäng som har meritvärderats.

Betyg som inte avser *behörighetskurser* och som inte ingår i ett fullständigt program skall inte meritvärderas enligt 4 och 5.

Meritpoäng

8. Sedan jämförelsetalet har uträknats skall betyg i *sådana meritkurser som anges i 7 kap. 18 §* tillgodoräknas som meritpoäng.

betyget Godkänt skall ge en (1) meritpoäng.

Högst får tre (3) meritpoäng adderas till jämförelsetalet, varav två (2) meritpoäng skall avse såväl fördjupning i ämnet matematik som i ett av de moderna språken franska, spanska och tyska enligt 7 kap. 18 § tredje stycket.

Högst får två och en halv (2,5) meritpoäng adderas till jämförelsetalet, varav högst en (1,0) meritpoäng får avse områdeskurser enligt j och k.

Betyg i meritkurser som inte utgör krav på särskild behörighet enligt 7 kap. 8–11 §§ ger meritpoäng enligt följande:

Moderna språk

- a) lägst betyget Godkänt i en kurs i ämnet moderna språk på den kursnivå som skulle ha krävts som särskild behörighet för tillträde till högskoleutbildning i språk ger en halv (0,5) meritpoäng,
- b) lägst betyget Godkänt i en kurs i ämnet moderna språk på kursnivån över vad som anges i a ger en halv (0,5) meritpoäng, om den sökande kan få meritpoäng enligt a),
- c) lägst betyget Godkänt i en kurs i ämnet moderna språk på kursnivån över vad som anges i a ger en (1,0) meritpoäng, om den sökande inte kan få meritpoäng enligt a eller b,
- d) lägst betyget Godkänt i en kurs i ämnet moderna språk på kursnivån över vad som anges i b och c ger en halv (0,5) meritpoäng, om den sökande redan kan få meritpoäng enligt b eller c,
- e) lägst betyget Godkänt i en kurs i ytterligare ett språk som har anordnats enligt kursplanen i ämnet moderna språk på lägst kursnivån över nybörjarnivån ger en halv (0,5) meritpoäng, om den sökande kan få meritpoäng enligt b eller c

och inte redan har fått meritpoäng enligt d eller e,

Engelska

f) lägst betyget Godkänt i en kurs i ämnet engelska på kursnivån över vad som enligt 7 kap. 5 § krävs för grundläggande behörighet ger en halv (0,5) meritpoäng,

g) lägst betyget Godkänt i en kurs i ämnet engelska på kursnivån över vad som anges i f) ger en halv (0,5) meritpoäng,

Matematik

h) lägst betyget Godkänt i en kurs i ämnet matematik på kursnivån över den kursnivå som krävs för särskild behörighet enligt 7 kap. 8–11 §§ eller, om sådant krav inte har ställts, kursnivån över vad som enligt 7 kap. 5 § krävs för grundläggande behörighet ger en halv (0,5) meritpoäng,

i) lägst betyget Godkänt i en kurs i ämnet matematik på kursnivån över vad som anges i h) ger en halv (0,5) meritpoäng,

Områdeskurs

j) lägst betyget Godkänt i en områdeskurs som omfattar minst 100 gymnasiepoäng och som ingår i områdesbehörigheten ger en halv (0,5) meritpoäng,

k) lägst betyget Godkänt i en områdeskurs som omfattar 50 gymnasiepoäng och som ingår i områdesbehörigheten ger en fjärdedels (0,25) meritpoäng om den sökande inte redan har fått en halv (0,5) meritpoäng enligt k.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om hur betyg utfärdade för den som har påbörjat gymnasial utbildning enligt de

Högskoleverket får meddela föreskrifter om hur betyg utfärdade för den som har påbörjat gymnasial utbildning enligt de

kursplaner som infördes hösten 2000 skall tillgodoräknas meritpoäng.

Sökande med slutbetyg eller samlad betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning

9. Vad som anges i 3–5 och 7–8 gäller också sökande med slutbetyg eller samlad betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning.

För att få ett jämförelsetal skall i fråga om slutbetyg det sammanlagda betygsvärdet divideras med det antal gymnasiepoäng som ingår i slutbetyget, dock med lägst 2 350.

Samtliga betyg i ett samlad betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning skall meritvärderas. För att få ett jämförelsetal skall det sammanlagda betygsvärdet divideras med det antal gymnasiepoäng som har meritvärderats, dock med lägst 2 350.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om hur betyg utfärdade för den som har påbörjat gymnasial vuxenutbildning enligt de kursplaner som infördes den 1 juli 2001 skall tillgodoräknas meritpoäng.

kursplaner som infördes hösten 2000 skall ge meritpoäng.

Sökande med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning

9. Vad som anges i 3–5 och 7–8 gäller också sökande med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning.

För att få ett jämförelsetal skall det sammanlagda betygsvärdet divideras med det antal gymnasiepoäng som ingår i slutbetyget, dock med lägst 2 350.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om hur betyg utfärdade för den som har påbörjat gymnasial vuxenutbildning enligt de kursplaner som infördes den 1 juli 2001 skall tillgodoräknas meritpoäng.